

ע"פ 4185/19 - מוחמד בשתאוי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט

ע"פ 4185/19

לפני:

כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

מוחמד בשתאוי

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
ב-ת"פ 022014-08-17 מיום 06.05.2019 שניתן על
ידי כב' השופט ג'ורג' אזולאי

תאריך הישיבה:

ז' באדר התש"ף (3.3.2020)

בשם המערער:

עו"ד מני אלבייר

בשם המשיב:

עו"ד חיים שוייצר

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. במוקד הערעור שלפנינו אירוע אלימות קשה בין בני זוג, במהלכו דקר המערער את זוגתו שלוש פעמים בבטנה ובחזה, אף שידע שהייתה בהריון, וסיכן את חייה ואת חיי העובר.

עמוד 1

בגזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט ג' אזולאי) בת"פ 22014-08-17 מיום 6.5.2019, הושת על המערער עונש של 10 שנות מאסר בפועל לצד עונש מאסר מותנה. בערעורו טוען המערער כי העונש שנגזר עליו חמור יתר על המידה.

העובדות הצריכות לעניין

2. כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, בו הודה המערער, במהלך שנת 2017 ניהלו המערער והמתלוננת מערכת יחסים זוגית, וטרם סיומה הרתה המתלוננת.

סמוך לחצות הלילה שבין ה-15.7.2017 ל-16.7.2017, בעוד המערער יודע על דבר הריונה, יצרה את המתלוננת קשר טלפוני והודיעה כי היא בדרכה אליו כדי לשוחח עימו. המערער השיב כי אם תגיע לביתו – "יכה אותה", לשון כתב האישום.

בסמוך לשעה 1:00 הגיעה המתלוננת קרוב לביתו של המערער, אשר יצא מהבית כשהוא מחזיק בסכין, ניגש לעברה ודקר אותה שלוש פעמים – במרכז הבטן, בחלקה השמאלי העליון של הבטן ובחזה השמאלי אחורי.

לאחר מכן, נמלט המערער מהמקום והותיר את המתלוננת פצועה ומדממת.

כתוצאה ממעשיו נגרמו למתלוננת שלושה "פצעי דקירה חודרניים" ופגיעה במעי הגס אשר סיכנה את חייה ואת חיי העובר, והמתלוננת נזקקה לטיפול רפואי שכלל ניתוח ותפירת המעי הגס.

ההליך בבית המשפט המחוזי

3. ביום 16.12.2018, על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, הורשע המערער בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

4. עובר לדיון בטיעוני הצדדים לעונש, הוגש לבית המשפט המחוזי תסקיר מיום 7.2.2019, במסגרתו התרשם שירות המבחן כי המערער מתקשה לגלות אמפתיה כלפי המתלוננת, נוטה לצמצם את אחריותו לביצוע העבירה, ומשליך על המתלוננת את האשמה להסתבכותו ולמעשיו.

עוד התרשם שירות המבחן, כי המערער מתאפיין ב"קווי אישיות אנטי סוציאליים" ו"יכולות תפקודיות וחברתיות נמוכות"; מתקשה לשמור על גבולות פנימיים וחיצוניים ולווסת את דחפיו; ונוטה לבצע עבירות חוזרות.

בהקשר זה צוין גם כי למערער ארבע הרשעות קודמות בעבירות אלימות, החזקת סכין, תקיפת שוטר והפרעה

לשוטר במילוי תפקידו.

על רקע זה, העריך שירות המבחן כי רמת הסיכון להישנות מעשים דומים לאלה שביצע המערער כלפי המתלוננת גבוהה, וכי חומרתם הצפויה גבוהה אף היא. משכך, נמנע שירות המבחן מממן המלצה שיקומית בעניינו של המערער.

5. בגזר דינו עמד בית המשפט המחוזי על חומרת מעשיו של המערער, אשר פגע במתלוננת באכזריות באיברים רגישים בגופה בעת שהייתה בהריון, ולאחר מכן הותירה במקום פצועה ומדממת. בהקשר זה הודגש כי "רק בנס ניצלו חייה וחי העובר".

עוד צוין, כי למעשיו קדם תכנון מוקדם הנלמד מכך שהמערער איים על המתלוננת מראש ש"יכה אותה" אם תגיע, ואכן כאשר הגיעה הצטייד בסכין, יצא מביתו לעברה- ודקר אותה.

משסקר בהרחבה את מדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם את מעשי המערער כולל עונש מאסר בפועל הנע בין 8 ל-13 שנים, לצד ענישה נלווית.

בקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם נשקלו לחומרה עברו הפלילי המכביד, הכולל כאמור ארבע הרשעות בגין עבירות אלימות שבעטיין ריצה עונשי מאסר בפועל; תסקיר שירות המבחן השלילי שהוגש בעניינו; והעובדה כי "התקשה לגלות אמפתיה כלפי המתלוננת ונטה להטיל עליה את האשמה להסתבכותו ולמעשיו".

בפרט, צוין כי הרשעתו האחרונה של המערער היא מחודש אוקטובר 2018, ונסובה על מעשי אלימות שביצע בעודו יושב במעצר בגין מעשיו שביסוד ההליך דנן (להלן: ההליך האחר). במסגרת זאת, איים וקילל עצור אחר בשל היותו חייל, הוציא חפץ חד מפיו וחתך אותו בפניו. בהליך האחר הושתו על המערער 20 חודשי מאסר בפועל (תוך שהופעלו במסגרתם שני מאסרים מותנים שהיו תלויים ועומדים נגדו מתיקים אחרים).

מנגד, נשקלו לקולא גילו הצעיר, כמו גם הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן.

נוכח שיקולים אלה, השית בית המשפט המחוזי על המערער עונש של 10 שנות מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו מיום 1.8.2017 ועד ליום 20.4.2018, ובמצטבר לעונשים שריצה המערער במועד גזר הדין. כמו כן, גזר בית המשפט המחוזי על המערער 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת אלימות פיזית כלפי אדם.

מכאן הערעור שלפנינו, הנסוב על חומרת העונש שנגזר על המערער.

הערעור על גזר הדין

6. לטענת המערער, בית המשפט המחוזי החמיר עימו יתר על המידה הן במתחם הענישה שקבע והן בעונש שהשית עליו במסגרתו.

אשר למתחם הענישה, נטען כי הפסיקה עליה הסתמך בית המשפט המחוזי בקביעתו עוסקת במקרים חמורים מהמקרה דנן, בעוד שישנה פסיקה מתונה יותר שראוי היה לאמץ בעניינו של המערער.

עוד נטען, כי יש להתחשב בכך שהמתלוננת הגיעה לבית המערער אף ש"ידעה היטב כי הגעתה למקום עלולה להוביל לתוצאה קשה", כלשון נימוקי הערעור; כי המערער ניסה למנוע את מעשי האלימות משהתריע בפני המערערת שאם תבוא לביתו יפגע בה; וכי המתלוננת "מוכרת למחלקת בריאות הנפש עקב ניסיון אובדני בעבר" ועל כן התנהלותה מעוררת חשש שהקניטה את המערער במתכוון כדי שיפגע בה.

אשר לעונש ההולם בתוך מתחם הענישה, נטען כי בית המשפט המחוזי "לא נתן משקל ראוי ונכון" להודאת המערער, לנסיבותיו האישיות לרבות גילו הצעיר, ולדברי המתלוננת הבאים לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן שלפיהם היא אינה חוששת מהמערער ומעוניינת "שייקח חלק בגידול הילד המשותף".

לבסוף, נטען כי שגה בית המשפט המחוזי משקבע כי המערער יישא את עונשו בהליך דנן במצטבר לעונש מאסר קודם שאותו הוא מרצה בגין ההליך האחר, ומשלא ניכה מתקופת מאסרו את התקופה שבה שהה המערער במעצר במסגרת ההליך דנן.

7. מנגד, בא כוח המשיבה טען בדיון לפנינו כי העונש שנגזר על המערער מקל עימו, ואין כל מקום להקלה נוספת בעונשו.

בהקשר זה אף נטען כי היה מקום לקבוע את עונשו של המערער ברף העליון שבמתחם הענישה אשר קבע בית המשפט המחוזי. זאת, בין היתר בשים לב לעברו הפלילי המכביד, ולהערכת שירות המבחן בדבר המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו.

עוד נטען, כי האיומים שהפנה המערער כלפי המתלוננת אינם מהווים נסיבה מקלה לעניין עונשו – ואילו קבלת טענה מעין זו עלולה להביא להקלה לא ראויה דווקא בעונשם של המאיימים באלימות עוד קודם לנקיטת מעשיהם.

לבסוף, נטען כי בגזר הדין שניתן בהליך האחר נוכו ימי מעצרו וחלק מתקופת מעצרו בהליך דנן, כך שאין הצדקה לניכוי נוסף של ימי מעצרו ממאסרו בהליך שלפנינו.

8. ביום 1.9.2019 הוגש לעיונו תסקיר משלים, במסגרתו ציין שירות המבחן כי למערער 16 עבירות משמעת בבית הסוהר, חלקן בעבירות אלימות, כי אינו משולב בתעסוקה או חינוך עקב התנהגותו השלילית כאסיר, וכי הוא מתקשה בנטילת אחריות על מעשיו ואינו מגלה אמפטיה כלפי קורבנות העבירות שביצע.

דין והכרעה

9. לאחר שעיינתי בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, בחנתי את נימוקי הערעור ושקלתי את טענות הצדדים בדיון לפנינו, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, וכך אציע לחברי לעשות.

10. כידוע, אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית, אלא בנסיבות שבהן גזר הדין מגלה סטייה מהותית ובולטת או חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראולמשל) מדינת ישראל נ' איכילוב, פסקה 15 (24.4.2018).

עניינו של המערער אינו נמנה עם מקרים אלו.

11. בית משפט זה חזר ועמד לא אחת על הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה בגין עבירות אלימות קשה בכלל, ועבירות מסוג זה המופנות כלפי בת זוג בפרט. כפי שציינתי בע"פ 5307/17 חלאג' נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (12.7.2018):

"המדובר בתופעה חמורה ורחבת היקף, המחייבת הטלת ענישה מרתיעה, אשר בנוסף יהא בה כדי לשקף את הפגיעה הקשה שחווה נשים ממעשי אלימות המופעלים עליהן מצד בן-זוגם, בסביבה שאמורה להיות סביבתן הבטוחה והמוגנת"

ואכן, הלכה למעשה, הושתו עונשי מאסר ממושכים בגין עבירות הדומות בנסיבותיהן למקרה דנן (ראו לדוגמה, במקרים שבהם הושת עונש מאסר בפועל למשך 10 שנים בגין דקירת בת זוג: ע"פ 7677/12 נאסרנ' מדינת ישראל (7.11.2012); ע"פ 2672/08 פלונינ' מדינת ישראל (17.11.2008)).

12. מעשיו של המערער בולטים בחומרתם אף ביחס לעבירות אלימות קשה המופנית כלפי בת זוג.

המערער דקר את המתלוננת פעמיים בבטנה ופעם אחת בסמוך לה, בעוד שהוא מודע להיותה בשלבי היריון מתקדמים, וסבור שהוא אבי העובר שבבטנה. לאחר שפגע בה, הותירה מתבוססת בדמה ונמלט מהמקום, בעוד שהיא נפגעה קשות ונזקקה לטיפול רפואי, כך ש"בנס" ניצלו חייה וחיי העובר.

קשה להלום הכיצד סבר המערער כי הגעת המתלוננת לביתו חרף איומיו כלפיה עשויה להצדיק, ולו קמעה, הקלה בעונשו בגין פגיעתו בה.

נדמה כי טענה זו עלתה לפנינו כחלק מגישתו העקבית של המערער בהטלת האחריות למעשיו על המתלוננת, ומוטב היה לטענה זו שלא נטענה כלל.

המתלוננת, אף אם יכלה להרחיק עצמה מן הסכנה, אינה אשמה בכך שנדקרה בידי המערער. על האחרון,

ועליו בלבד, רובצים מלוא האשם והאחריות למעשי האלימות החמורים שביצע, תוך יצירת סכנה ממשית לחיי המתלוננת והעובר שבבטנה.

בנסיבות אלו אני סבור כי עונשו של המערער אינו חמור כלל ועיקר – ויתכן שהוא אף מקל עימו.

13. זאת ועוד, בניגוד לטענות המערער, בית המשפט המחוזי ציין מפורשות בגזר דינו את מכלול הנסיבות המקלות הרלוונטיות בעניינו, לרבות גילו הצעיר והודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן.

בהקשר זה יוזכר, כי הרף העליון שקבע בית המשפט המחוזי במתחם העונש ההולם את מעשיו של המערער עמד על 13 שנות מאסר בפועל, וכי מול נסיבות מקלות אלו נשקלו גם הנסיבות האישיות המחמירות בעניינו של המערער, בדגש על עברו הפלילי המכביד ותסקיר שירות המבחן השלילי שהוגש בעניינו.

14. לבסוף, אין בידי לקבל את טענת המערער כי שגה בית המשפט המחוזי משלא ניכה מעונש המאסר בפועל שהושת עליו, את תקופת מעצרו בהליך דן.

תקופת מעצרו של המערער מיום 1.8.2017 ועד ליום 20.4.2018 נוכתה מעונש המאסר שהושת עליו בהליך דן. בהמשך לכך, תקופת מעצרו מיום 20.4.2018 ועד ליום 23.10.2018 נוכתה מעונש המאסר שהוטל עליו בהליך האחר (ת"פ 56308-04-18 מדינת ישראל נ' בשתאוי (אסיר) (23.10.2018)). לאחר מכן, המשיך המערער לשאת את עונש המאסר בגין ההליך האחר עד למתן גזר הדין בהליך דן ביום 6.5.2019.

יוצא אם כן, שבקשתו של המערער אינה מכוונת אלא לניכוי ימי מעצרו בהליך דן אשר הובאו במקביל במניין ימי מאסרו בהליך האחר, וכפי שצינתי בהקשר דומה:

"לנאשם שהורשע אין זכות קנויה להתחשבות מצד בית המשפט באופן שיורה על ניכוי חלק מימי מעצרו החופפים לימי מאסרו, וברירת המחדל כאשר ימי המעצר הם בחופף למאסר אחר, היא כי ימי מעצר אלה לא ינוכו מן העונש" (ע"פ 8244/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 20 (21.8.2018)).

בנסיבות המקרה דן, אני מוצא טעם להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי שלא לנכות מתקופת מאסרו של המערער בהליך דן את תקופת מעצרו, אשר במהלכה ריצה עונש מאסר בגין ההליך האחר.

15. אשר על כן, אציע לחברי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, כ"א באדר התש"ף (17.3.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט